

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-12-13 Nr. (24.41) - GK-1806687

**DĖL VALSTYBĖS TURTO INVESTAVIMO IR UŽDAROSIOS AKCINĖS
BENDROVĖS VIEŠŲJŲ INVESTICIJŲ PLĖTROS AGENTŪROS
ĮSTATINIO KAPITALO DIDINIMO****100** Atkurtai
Lietuvai

Finansų ministerija parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl valstybės turto investavimo ir uždarosios akcinės bendrovės Viešųjų investicijų plėtros agentūros įstatinio kapitalo didinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), kurio tikslas – padidinti uždarosios akcinės bendrovės Viešųjų investicijų plėtros agentūros (toliau – VIPA) įstatinį kapitalą.

Nors pastaraisiais metais Lietuvos ūkio plėtra spartėja, ekonomika vis dar susiduria su iššūkiais. Tą iš dalies lemia **investicijų trūkumas** valstybei svarbiems projektams, ypač viešųjų paslaugų sektoriuose, finansuoti. Pavyzdžiui, bendras investicijų poreikis energijos efektyvumo projektams Lietuvoje siekia 1,85 mlrd. eurų, o viešosios infrastruktūros projektams (įskaitant energetikos, vandentvarkos, atliekų, transporto, sveikatos, kultūros, švietimo ir mokslo, socialinės apsaugos, informacinių technologijų) – net 12,78 mlrd. eurų. Nepakankamos investicijos, taip pat nepakankamos investicijos į didesnę riziką pasižyminčių naujų produktų ir paslaugų plėtrą **lemia žemesnę pridėtinę vertę paremtą Lietuvos ūkio struktūrą.**

Lietuva yra nemažai priklausoma nuo išorės finansavimo šaltinių – 1/5 valstybės biudžeto ir beveik 60 proc. valstybės investicijų sudaro Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kita tarptautinė finansinė parama. Svarbu pažymėti, kad nuo 2020 metų **ES Lietuvai numato skirti ženkliai mažesnį finansavimą**, kas lems reikšmingą pokytį šalies ekonomikoje. Kartu stebimas mažas tarptautinių ir institucinių investuotojų investavimas Lietuvoje, o komercinių bankų skolinimo politika pasidarė itin konservatyvi, kas labai riboja galimybes valstybei strategiškai svarbiems, tačiau rizikingesniems projektams gauti finansavimą rinkos sąlygomis. Todėl **platesnis finansinių priemonių taikymas ir privačių investicijų pritraukimas, žymiai prisidėtų prie** reikiamų investicijų valstybės strateginiams tikslams pasiekti sutelkimo (kartu kurtų geresnes finansavimo sąlygas, prisidėtų prie darbo vietų kūrimo ir jų išlaikymo, plėstų finansinių paslaugų ekosistemą, didintų vartotojų pasitenkinimą, galimai mažintų investicijų kainą) bei padėtų sustiprinti Lietuvos nepriklausomumą nuo ES ir kitų šalių skiriamos paramos.

Siekdama sudaryti sąlygas **pritraukti kuo daugiau skatinamųjų investicijų į skirtingus sektorius**, 2018 metais Lietuva žengė pirmą svarbų žingsnį priimdama sprendimą sukurti nacionalinės plėtros įstaigos (toliau – NPI) veikimo Lietuvoje teisinę bazę ir priimdama Lietuvos Respublikos nacionalinių plėtros įstaigų įstatymą, leidžiantį Lietuvoje veikti NPI, kurios (-ių) svarbiausias tikslas – spręsti finansavimo problemas, susijusias su įvairių sektorių finansiškai gyvybingais ir grąžą teikiančiais projektais, kurie dėl įvairių priežasčių negauna pakankamo finansavimo rinkos sąlygomis. VIPA vykdydama NPI veiklą taip pat prisidės prie valstybei svarbių strateginių projektų įgyvendinimo.

Vienas iš svarbiausių finansinių priemonių įgyvendinimo tikslų yra **privačių lėšų pritraukimas siekiant didinti finansinių priemonių sukuriamą sverto efektą. Privačių lėšų pritraukimas yra akcentuojamas ir Bendrųjų nuostatų reglamente¹**, kurio preambulės 36 punkte numatyta, kad

¹ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai ir plėtrai ir

finansinės priemonės turėtų būti įgyvendinamos taip, kad kuo labiau skatintų dalyvauti privačiojo sektoriaus investuotojus ir finansų įstaigas, tinkamai pasidalijus riziką.

Privačių lėšų pritraukimas kaip pagrindinis veiklos vertinimo rodiklis yra patvirtintas ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2018–2020 metų strateginiame veiklos plane², kuriame numatyta, kad VIPA per 2018–2020 metus turi pritraukti bent jau 150 mln. eurų privačių lėšų. Atsižvelgiant į tai, kad VIPA yra nustatytos ambicingos privačių lėšų pritraukimo rodiklių reikšmės, o tarptautinės finansų įstaigos dėl didelės rizikos neinvestuoja į VIPA valdomus ir kuriamas finansines priemones dėl VIPA kapitalo bazės nepakankamumo, siekiant finansinių priemonių įgyvendinimo plėtos, VIPA įstatinio kapitalo padidinimas yra viena iš būtinųjų sąlygų siekti privačių lėšų pritraukimo (šiuo metu VIPA įstatinis kapitalas yra 2 001 136 (du milijonai vienas tūkstantis vienas šimtas trisdešimt šeši) eurai).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, įstatinio kapitalo padidinimas:

1. **sudarytų sąlygas finansuoti projektus, kuriems iki šiol rinkoje finansavimas nebuvo teikiamas arba buvo teikiamas taikant reikalavimus, kurių projektų vykdytojai nėra pajėgūs atitikti;**
2. **sumažintų našta valstybės biudžetui**, nes dalis Valstybės investicijų programoje suplanuotų projektų galėtų būti finansuojami įgyvendinant VIPA nuosavomis ir pritrauktomis lėšomis finansuojamas finansines priemones.
3. **užtikrintų palankesnes privačių lėšų pritraukimo perspektyvas;**
4. **leistų pasinaudoti kapitalo rinkose prieinamu finansavimu**, išleisti vertybinius popierius ir kurti inovatyvius finansinius produktus finansavimui pritraukti;
5. **parodytų institucijos finansinį stabilumą ir ilgaamžiškumo perspektyvas;**
6. **užtikrintų valstybės politikos tikslumą ir nekintantį kryptingumą;**
7. **parodytų valstybės, kaip VIPA akcininkės, požiūrį ir leistų investuotojams jaustis labiau užtikrintiems dėl tolesnio finansavimo atsiradus papildomam lėšų poreikiui;**
8. **didintų finansų srities administracinius gebėjimus** (investuojant kapitalo lėšas įgaunama ar gilinama kapitalo rinkų veikimo praktinė patirtis).

Nutarimo projektas parengtas atsižvelgiant į tai, kad:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 430³ **VIPA pavesta valdyti fondų fondus arba įgyvendinti finansines priemones, kai fondų fondas nesteigiamas**, urbanizuotų ar urbanizuojamų teritorijų plėtos, būsto ir viešosios arba viešajam interesui tenkinti skirtos infrastruktūros objektų atnaujinimo ir plėtos bei energijos vartojimo efektyvumo srityse;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. spalio 17 d. nutarimu Nr. 1046 „Dėl pavedimo vykdyti nacionalinės plėtos įstaigos veiklą“ **VIPA pavesta vykdyti NPI veiklą** ir pagal Lietuvos banko 2018 m. gruodžio 3 d. sprendimą Nr. 241-268 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės Viešųjų investicijų plėtos agentūros įrašymo į nacionalinių plėtos įstaigų sąrašą“ **VIPA įtraukta į NPI sąrašą;**
- be jau įgyvendinamų finansinių priemonių, **VIPA planuojama paskirti naujai steigiamo Vandentvarkos fondo valdytoja**, taip pat **VIPA 2019–2021 metų strateginio veiklos plano projekte numatyta įgyvendinti naujas finansines priemones: 1) iš nuosavų ar pritrauktų privačių lėšų** (pvz., vietos infrastruktūros, ne energinio efektyvumo pastatų atnaujinimo priemonės, prieinamo socialinio būsto plėtos, atsinaujinančiųjų energijos išteklių–vėjo jėgainių plėtos priemonės, laisvosios ekonominės zonos ir pramonės parkų infrastruktūros plėtos priemonės), 2) **iš energinio efektyvumo finansavimo platformos lėšų** (pvz., energiją gaminantys vartotojai, energinio efektyvumo didinimo priemonės verslui ir pramonei, šilumos punktų modernizavimas daugiabučiuose namuose, energijos efektyvumo didinimo priemonės transporto sektoriuje, dujų katilų keitimo priemonės).

Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtos fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006.

² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. kovo 9 d. įsakymas Nr. 1K-112.

³ Priėmus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 4 d. nutarimo Nr. 1367 „Dėl Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo įgyvendinimo“ pakeitimą.

- VIPA, veikdama kaip finansinių priemonių arba fondų, finansuojamų iš ES fondų lėšų, valdytoja, siekia ir toliau **turi siekti pritraukti kuo daugiau privačių lėšų projektams finansuoti**. Įgyvendindama šį siekį, VIPA bendradarbiauja su tarptautinėmis finansų įstaigomis, Lietuvoje veikiančiais komerciniais bankais, kitais partneriais. **VIPA nuolat ieško potencialių strateginių partnerių, galinčių prisidėti prie finansinių priemonių įgyvendinimo ir plėtros.**

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nuostatomis sprendimai dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto investavimo priimami Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka, jeigu tenkinami ne mažiau kaip trys investavimo kriterijai. Informacija apie tenkinamus investavimo kriterijus investavus valstybei nuosavybės teise priklausančią finansinį turtą VIPA įstatiniam kapitalui didinti pateikiama pridedamoje pažymoje.

Atsižvelgiant į esamą situaciją, stebint ir vertinant finansinių priemonių įgyvendinimo apimčių didėjimą ir efektyvaus viešojo sektoriaus investicijų valdymo poreikį, tikslinga priimti sprendimą dėl VIPA kapitalo bazės stiprinimo, t. y. teikiamu Nutarimo projektu nustatyti, kad valstybei nuosavybės teise priklausančiam finansiniam turtui (pinigai) – 9 000 015,04 euro (devyni milijonai penkiolika eurų keturi centai) – kaip papildomas valstybės įnašas perduodamas VIPA įstatiniam kapitalui didinti iš Lietuvos Respublikos finansų ministerijai patvirtintų 2018 metų valstybės biudžeto asignavimų.

Atsižvelgus į Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktą, Nutarimo projekto teisinio reguliavimo poveikio vertinimas nėra atliekamas.

Neigiamų pasekmių pritarus Nutarimo projektui nenumatoma.

Nutarimo projektu sprendžiami klausimai nepatenka į kitų ministerijų vertinamų (derinamų) teisės aktų rūšių sąrašą. VIPA įstatinio kapitalo didinimas būtų skirtas šiuo metu vykdomų funkcijų plėtrai, todėl, taikant privataus investuotojo principą, nesudarytų išskirtinės ekonominės naudos, kurios nebūtų galima gauti rinkos sąlygomis. Atsižvelgus į tai, sprendimas dėl VIPA įstatinio kapitalo didinimo nelaikytinas valstybės pagalba.

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų projektų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektą inicijavo uždaroji akcinė bendrovė Viešųjų investicijų plėtros agentūra (generalinis direktorius Gvidas Dargužas, tel. (8 5) 203 4977, el. paštas info@vipa.lt).

Nutarimo projektą parengė Finansų ministerijos Investicijų departamento (direktorius Paulius Baniūnas, tel. 219 4472, el. p. Paulius.Baniunas@finmin.lt) Finansinių priemonių skyriaus (skyriaus vedėja Agnė Kazlauskaitė, tel. 219 4495, el. p. Agne.Kazlauskaite@finmin.lt) vyr. specialistė Agnė Dudarevičienė, tel. 219 4409, el. p. Agne.Dudareviciene@finmin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Pažyma dėl investavimo kriterijų atitikties investavus valstybei nuosavybės teise priklausančią finansinį turtą uždarnosios akcinės bendrovės Viešųjų investicijų plėtros agentūros įstatiniam kapitalui didinti, 1 lapas.

Finansų ministras

Vilius Šapoka